

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus), VN/1088/2025

Kiinteistötyönantajat ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle. Kiinteistötyönantajat ry toimii kiinteistöalan työnantajayritysten työmarkkinajärjestönä ja kiinteistöpalvelualan yritysten toimialajärjestönä. Kiinteistöpalveluala tuottaa kiinteistöjen hoito- ja ylläpitopalveluja, toimitila- ja käyttäjäpalveluja sekä kiinteistöjen hallinnointipalveluja. Lausunto tarkastelee esitystä ammatilliseen koulutukseen esitettyjen lukuvuosimaksujen osalta.

Kiinteistöpalveluala on yksi suurimmista ja työllistävimmistä palvelualoista Suomessa. Alalla työskentelee yli 100 000 henkilöä, ja sen toiminta perustuu vahvasti toisen asteen ammatilliseen koulutukseen. Mikäli koulutusjärjestelmä ei ole toimiva ja houkutteleva, uusia osaajia ei saada riittävästi alalle.

Ulkomaalaisten osuus kiinteistöpalvelualan työvoimasta on keskimäärin 27 prosenttia. Pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa osuus on huomattavasti suurempi, pääkaupunkiseudulla jo yli 60 prosenttia. Alan suurimpien yritysten henkilöstö koostuu jopa sadasta eri kansallisuudesta. Suurin osa kansainvälisestä työvoimasta tulee EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta. Tarve ulkomaiselle työvoimalle kasvaa edelleen, kun Suomen työikäinen väestö ikääntyy ja vähenee.

Kiinteistöpalvelualan työllisyysnäkymät ovat pysyneet myönteisinä talouden heikentyneestä tilasta huolimatta. Alalle tarvitaan jatkossakin osaavaa työvoimaa ulkomailta - erityisesti juuri Euroopan ulkopuolisista maista. Kiinteistöpalveluala vastaa kiinteistöjen, rakennusten ja elinympäristöjen päivittäisestä toimivuudesta. Työvoiman riittävyys alalle on kriittistä Suomen huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden varmistamiseksi.

Huoli lukuvuosimaksujen vaikutuksista osaavan työvoiman saatavuuteen

Kiinteistötyönantajat ry esittää huolensa hallituksen esitysluonnoksesta, jossa ehdotetaan lukuvuosimaksujen käyttöönottoa niille EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tuleville ammatillisen koulutuksen opiskelijoille, jotka ovat Suomessa opiskelijan oleskeluluvalla.

On tärkeää ja erittäin myönteistä, että esityksen ulkopuolelle on rajattu työntekijän oleskeluluvalla Suomessa oleskelevat, oppisopimuksella ammatillista koulutusta suorittavat opiskelijat. Tämä raja on kiinteistöpalvelualan näkökulmasta perusteltu ja välttämätön. Suurin osa alalla työskentelevästä kansainvälisestä työvoimasta tulee juuri EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta työntekijän oleskeluluvalla, ja oppisopimus on keskeinen koulutusmuoto, jolla osaajia koulutetaan työpaikoilla käytännön tarpeisiin. Maksuttomuuden säilyminen näille opiskelijoille tukee alan työvoiman saatavuutta ja parantaa työllistymisen ja kotoutumisen mahdollisuuksia.

Koska kiinteistöpalvelualalle hakeutuu myös opiskelijan oleskeluluvalla EU- ja ETA-valtioiden ulkopuolelta alalle opiskelemaan tulleita, on kuitenkin tärkeää, että ammatillisen koulutuksen suorittaminen säilyy mahdollisena myös heille. Opiskelijastatuksella Suomeen tulleille esitetyt lukuvuosimaksut saattavat muodostaa ylitsepääsemättömän erityisesti sellaisten henkilöiden kohdalla, joilla ei ole taloudellisia mahdollisuuksia maksaa ammatillisesta koulutuksesta. Tällainen kehitys olisi omiaan kaventamaan kiinteistöpalvelualalle keskeisen koulutuksen kautta hakeutuvien määrää.

Ehdotuksen toteutuminen sellaisenaan vaikeuttaisi erityisesti kiinteistöpalvelualan pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa, sillä näillä ei ole yleensä resursseja järjestää työntekijöille omaa koulutusta tai hankkia sitä maksullisesti ulkopuolelta. Uudistus kaventaisi yritysten mahdollisuuksia rekrytoida tarpeisiinsa soveltuvia opiskelijoita kotimaisen työvoiman rinnalle ja se lisäisi entisestään rekrytointivaikeuksia tilanteessa, jossa on jo nyt pulaa osaajista.

Yhteenveto

Osaavan työvoiman riittävyyden varmistamiseksi Kiinteistötyönantajat pitää erittäin tärkeänä sitä, että työperusteisella oleskeluluvalla oppisopimuskoulutukseen hakeutuvat henkilöt on suljettu esityksessä lukuvuosimaksuvelvollisuuden ulkopuolelle.

Kiinteistötyönantajien näkökulmasta lukuvuosimaksujen käyttöönotto Euroopan ulkopuolelta opiskelijastatuksella tuleville ammatillisen koulutuksen opiskelijoille heikentäisi kuitenkin osaltaan kiinteistöpalvelualan työvoiman saatavuutta. Tämä olisi erityisen haitallista alalle, jolle osaavan työvoiman vaje on jatkuva elinkeinotoimintaa ja ammattimaisten palvelujen tuottamista rajoittava tekijä.

Kiinteistötyönantajat katsoo, että esitettyä parempi vaihtoehto olisi kehittää malli, jossa maksuttoman koulutuksen vastineeksi opiskelija sitoutuisi työskentelemään Suomessa määrääjän tutkinnon suorittamisen jälkeen. Mikäli opiskelija päättäisi lähteä Suomesta ennen sitoumuksen täyttämistä, koulutuksen kustannukset voitaisiin periä häneltä takaisin. Vaihtoehtona voisi miettiä mallia, jossa Suomeen työllistyneille, tutkinnon suorittaneille opiskelijoille kompensoitaisiin jälkikäteen heiltä perityt opiskelumaksut.

Helsingissä 5.8.2025

KIINTEISTÖTYÖNANTAJAT RY

Tiia Brax
johtava asiantuntija